

NEJAT GÖYÜNÇ

24.12.1957 (Belgede 24 Kânunuevvel 1957)

Göttingen

Çok Muhterem Hocam,

Yazın ziyaretinize geldiğim zaman size mektup yazacağım vadinde bulunmuştum. Lakin benim Almanya işi üç ay muallakta kaldığı için ben de bir kararsızlık içerisinde ne yazacağımı şaşırdım, kaldım. Nihayet bir ay kadar evvel bütün işlerimin ikmâli ve yola revan olarak gelmek nasip oldu.

İstanbul'dan geçerken sizi ve Cavit Bey'i görmek üzere fakülteye uğradığımda sizin Ankara'ya -zannedersem bir imtihan vesilesiyle- gitmiş olduğunuzu öğrenerek görüşmemek bedbahtlığına uğradım.

Siz hocalarımız bize her zaman rehber olup yardımlarınızı esirgemediğiniz için bu defa da sizden bilhassa Türk Medeniyeti Tarihi ile ilgili ne gibi konularla alakadar olmamı tavsiye edersiniz, bu hususu danışmak arzusundaydım.

İstanbul'da iken Cavit Bey'in de fikrini almıştım. Ben yaza ailemi de buraya aldırmayı düşündüğüm için mümkün olduğu kadar arşive ihtiyaç göstermeyen bir konu üzerinde çalışayım, istiyorum. Zira çocuklar burada iken hem onları bırakıp veya birlikte İstanbul'a tekrar gelmek zor olur, hem de burada lisan öğrenme imkânlarım da azalır.

Arşivde yedi sene kadar önce çalışırken, eski Maliye Defterleri tasnifi üzerinde hayli alakamı uyandıran defterler oluyordu. Şu anda hatırıma İran seferleri münasebeti ile Anadolu'da muhtelif kaza voyvodalarına, sancak beylerine yazılmış erzak veya cephaneye tedariki zımındaki yazıları muhtevi koca defterler, tamirat defterleri vesaire geliyor. Bilmiyorum bu kabil vesikalar üzerinde çalışmakla Anadolu'nun bugün hayli geri kalmış doğu bölgelerinin geçmişteki içtimai ve iktisadi durumu ve onun seyri takip edilebilir mi?..

Benim en büyük arzum bu yolda müsmir bir çalışma imkânı olabilirse burada doktora tezimi biraz daha evvelki devrelerde aynı saha etrafında çalışmak sonra da ileride geldikten sonra arşivde orada devam etmektir, tabii vakit buldukça...

Mardin'de üç sene öğretmenlik yapıp oradaki talebelerimi çok sevmemden midir, nedir bilmiyorum, Doğu Anadolu ile ilgili mevzular daha fazla merakımı uyandırıyor.

Allah kısmet ederse önümüzdeki ayın ikisinde buraya üç dört saat mesafede Arolsen şehrine gideceğim. Orada Goethe Enstitüsü'nün bir lisan okulu varmış. Orada Nisan sonuna kadar dört ay Almanca kursu göreceğim. Mayıs başlarında da tekrar buraya döneceğim. Mayıs burada yaz sömestrinin başlangıcı olduğu için ben de üniversiteye kayıt olayım da bir yandan hususi Almanca dersi alırken diğer taraftan da, orada dersleri takip sureti ile daha fazla istifade edeyim, diyorum.

Lisan kursuna gittikten sonra tekrar yazar, adresimi de takdim ile kıymetli mütalaalarınızdan faydalanmak imkânını bulurum.

Mektubuma son verirken yeni yılınızı da tebrik eder, ellerinizden öperim. Hanımefendiye de en derin hürmetlerimi arz ederim, efendim.

Nejat Göyünç

Bu bölüm Tayyip Bey'in Nejat Göyünç'e yazdığı mektup (aynı görüntü içinde olduğu için buraya yazıyorum)

Sevgili Nejat,

24 Aralık tarihli mektubunu evvelce almış bulunuyor, adresini bildirecek ikinci mektubuna intizar ediyorum. Bu defa da beklediğim bu 18 Şubat tarihli mektubunu aldım. Münih'teki çalışmalarından büyük bir memnuniyetle haberdar oldum. Beni hatırladığından dolayı da sana teşekkür ederim.

Birinci mektubundan sonra, alacağın doktora tezi üzerinde epeyce düşündüm. Senin de düşüneceğin gibi, daha ziyade üzerinde çalışacağımız konular, memleketimize ait, bâkir, işlenmemiş yahut da şimdiye kadar yanlış etüt edilerek hakikate uymayan neticeler çıkarılmış mevzular olmalıdır. Eğer Doğu Anadolu'nun etnik, ekonomik veya sosyal tarihine ait bir mevzu ele alırsan elbette çok daha hayırlı ve semereli bir iş yapmış olur. Bizim ve herkesin o bölgeye ait bilgilerini ya genişletmiş veya tashihi etmiş bulunursun. Buna müteallik çeşitli vesaik ve malzeme, senin benden daha iyi tanıdığın arşivimizde mevcuttur. Ancak bunu araştırmayı âtiye talik ederek şimdi orada bulunanlarla iktifa edersen hem zamandan ve hem de enerjiden tasarruf etmiş bulunacaksın. Zaten doktora yaparken onlardan tarihçilikte bir metot öğrenecek ve bilhassa Almancaya hâkim olduktan sonra, tarihimizin Almanca ve İngilizce kaynaklarına nüfuz ederek onları toplayacaksın ki bu, senin oradaki en büyük kazanımın olacaktır bana kalırsa...

Doktora hakkında profesörle konuşurken şöyle bir yol intihap etmek düşünülebilir:

Mardin ve çevresinin Osmanlı devrindeki siyasi veya sosyal, ekonomik tarihine ait bir tez üzerinde karar vermek, bilâhare buna ait ecnebi literatüründeki malumatı topladıktan sonra bunların kemiyet ve keyfiyetine veya sınıfına göre tam zamanını ve veçhesini tayin etmek, daha sonra da Türk Arşivlerinde mevcut Maliye ve Tahrir defterleri ile bunu işlemek, zenginleştirmek ve müspet, vazıh bir neticeye varmak.

Bilmem fikirlerimi izah edebildin mi Nejatcığım? Ben istiyorum ki hem senin meyil ve alaka duyduğun bir saha ve tez üzerinde çalışmalarını teksif edişin, hem de gayretlerinin netice ve faydalarını en kısa zamanda ve en mükemmel şekilde tahkik eyleyişin..

Benim bu hususta sana halde ve istikbalde tam bir müzaheret göstereceklerinden emin olabilirsin.

Her yerde olduğu gibi orada da kısa zamanda temayüz ederek, hocalarının takdir ve sempatilerini toplayacağından eminim.

Burada hep iyiyiz. Hayat bildiğin şekilde seyir ve cereyan ediyor. Üstün muvaffakiyetinize dua eder, sıhhatler diler, sevgi ile gözlerinizden öperim, sevgili Nejat.

[Tayyip Gökbilgin]